

Становище

относно дисертационен труд за придобиване на ОНС "доктор" в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3 Педагогика на обучението по чужд език, научна специалност Методика на обучението по английски език, на тема "Подбор на лексиката за обучението по английски език от предучилищната възраст" с автор: Ирина Огнянова Бабанова, докторант в Катедра по германистика и романистика във Филологически факултет на ЮЗУ "Неофит Рилски" с научен ръководител: проф.д-р Фидана Даскалова

Автор на становището: доц.д-р Тодор Крумов Шопов от Катедра по методика, титуляр по педагогика на обучението по английски език, ФКНФ, СУ "Св. Климент Охридски", todor.shopov@yahoo.com

Актуалност на дисертационния труд

Темата за учебното съдържание и по-специално въпросът за лексическия компонент *не може да не е актуална*. Това мнение обаче трябва да се квалифицира, защото в съвременната постметодическа педагогика на езика изследователите се интересуват главно от други проблеми. След 2000 г. (след публикуването на "Обща европейска референтна рамка") темата за учебното съдържание по съвременни езици се разглежда като апостериорен проблем – (лексиката се "подбира" в хода на автономното учене, а не преди началото му, априорно). Социално и културно обусловената комуникация и взаимодействие създават междуличностна среда, която е нещо повече от самия изучаван език и от самата личност на учещия. Това е необходим и достатъчен контекст на езикоусвояването. За разлика от положението в областта на Е1, в интервенцията по Е2 при деца автентичният език осигурява достатъчно разбираема входяща информация, съдържаща необходимата лексика.

Така, по този критерий оценявам дисертационния труд като задоволителен.

Обща характеристика на дисертацията

Дисертацията е в обем 113 страници с текст, 7 страници с библиография и 37 страници с приложения. Структурирана е в 2 глави, уводна част и раздел с изводи от проучването. Първата глава съдържа теоретично проучване на темата за усвояването на втори език в детска

възраст. Втората глава описва емпирично проучване на проблема за подбора на лексикалното учебно съдържание за ранно езиково учене. В увода се дефинира целта на дисертационния труд – да се създаде метод за определяне на лексичния компонент на учебна програма по английски като втори език за деца ("нов подход за подбор на лексика", с. 19). Направен е опит за определяне на обект, предмет и задачи на изследването (с. 20). Направен е опит за формулиране на хипотеза (с. 21) и за поставяне на изследователски въпрос (с. 24). В раздела с изводите от проучването в обем от 7 страници (от с. 109 до с. 114) е направен опит за обобщаване на изследователските резултати и формулиране на методически изводи.

Положителни страни на дисертацията

Положителна страна е прилагането на специален софтуер за "броене на думи" (Word Counter, с. 76). Това позволява да се постигне приемлива степен на надеждност на изследването. Получени са данни за честотност в списък от 292 понятия и съответстващите им думи на български и английски език (неприменно "слънце" и "sun" са с най-висок индекс за честотност). Допускам, че това е универсално положение, което може да се отнесе към обучението по всеки втори език. Подобен извод заслужава вниманието на изследователите.

Одобрявам метода за събиране на данни за списъка от 292 понятия, предпочитани от децата.

Забележки и препоръки

Ще представя накратко главните си забележки в отделни абзаци.

Обемът на текста не позволява пълноценно представяне на дисертационния труд. Както посочих, дисертацията съдържа 2 глави. Тази структура е неподходяща. Освен това обемът на двете глави е несъразмерен: първата глава съдържа 67 страници, а втората – 40 страници. Това не позволява съдържанието да се изложи убедително, защото по-важната част е не теоретичният преглед в глава 1, а описанието на направеното изследване (глава 2).

Методологията на изследването е недоизяснена и недообяснена. Какво се проучва? Лексиката в съществуващи учебници или предпочитанията на децата? Твърди се, че се апробира "новопредложен подход" (с. 68). Изследователски подход? Развоен подход за подбор на лексика за обучение по втори език на деца? Друго? Необходимо е уточняване на идеите. Липсва определение на целта, обекта и т.н. на изследователския проект (посоченото на с. 4-5 в автореферата е неубедително, например две различни неща се определят по един и същи

начин: "Обект на изследването е подборът на лексиката..." и "Предмет на изследването е подборът на лексиката...").

Не е спазено общото изискване писменият текст да бъде ясен и точен. В много случаи езикът на авторката е неясен или нестандартен (напр. "Проверката на знаенето на думите цел [sic] след обучението се осъществи...", с. 87). Това не помага на изложението.

Изводите, изложени на страници 107-109, са много проблемни. Обща слабост е, че повечето не произтичат от направеното проучване. Това не е и необходимо – проучването трябва да има фокус и да постига само поставените изследователски цели. Препоръчвам уточняване на изводите. Ще представя тази основна препоръка и графично (фиг. 1). В един изследователски труд изводите (малката част на върха на триъгълника) фокусират подробния план (голямата основа на триъгълника), като се съобразяват с получените резултати (средната част на триъгълника). С други думи, много от направените изводи са излишни. Конкретно например, в извод 1 се обобщават принципи на подбор на "социолингвистично съдържание на обучението по чужд език". Това няма връзка с дисертационния труд (самата дума "социолингвистика" липсва в четирите изследователски задачи, формулирани в автореферата на с. 5).

Фиг. 1: Подробният изследователски план произвежда фокусирани изводи

Не одобрявам липсата на посочване на авторство на учебни материали, използвани в проучването (напр. "Let's Sing Together CD").

Неприемливо е и непознаването на трудовете на съвременните български изследователи. Основни публикации, свързани с темата, не са разгледани.

Препоръчвам дисертацията да се преработи, след като се направи ясен изследователски план. Целият проект трябва да може да се опише изчерпателно и да се представи във функционална блокова диаграма.

Общо заключение

Всичко това ми дава основание да дам незадоволителна оценка на дисертацията на Ирина Бабанова Огнянова, представена в съответствие с изискванията за придобиване на ОНС "доктор" в посочената по-горе област на висше образование, научно направление и научна специалност. *Не предлагам* на уважаваното научно жури да оцени положително рецензираната дисертация.

София, 09.07.2012 г.

.....
доц.д-р Тодор Шопов,
член на научно жури